

HAJDUFÖLD

ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN ÉS VIDÉKEN
 Egy óra . . . 50 K Félévre . . . 220 K
 Egyedévre . . . 110 K Egész évre . . . 440 K
EGYES PÉLDÁNY ÁRA: 2 KORONA

KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP
 Megjelenik hétfő kivételével minden nap
 Felelős főszerkesztő: Dr. Komlósy Imre

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
DEBRECZEN, PIACZ-UTCZA 59. SZÁM
INTERURBAN TELEFON: 3-48. SZÁM

A kultura decentralizálása

A magyar kultura nemzetfenntartó szerepe sohasem volt ennyire kézenfekvő, mint az ország e legszomorubb napjaiban. A nemzeti géniuszunk igazán óriási feladatokat kell elvégeznie, mert meg kell mentenie egy ezeresztendő államot és egy nagyraihivatott nemzetet az emberi civilizációnak. Harcra kell szállnia a kulturáltság vad ösztöneivel, melyek darabokra tépték az országot és dacolnia kell azzal a félreértéssel és nemismeréssel, amely a rettenetes trianoni békeszerződést diktálta a hatalmasok tollába.

A magyar kulturának ezt a feladatát minden rendelkezésére álló eszközzel kell teljesítenie. Szolgálatába kell állítania mindent és mindenkit, aki vagy ami csak egy paránnyal is előbbre tudja vinni a nemzet történelmi igazát és nem szabad elzárkóznia a magyarság legalsóbb rétegeitől sem. Főleg nem szabad egy-egy területre vagy az ország egy-egy részére szigetelődni. Nem szabad a magyar géniusz munkásságát kizárólag a fővárosba összpontosítani.

A főváros népe a közelmúlt szomorú időkben bizonyosságot tett arról, hogy nem képviseli igazán és méltóképen a magyarság érzés- és gondolatvilágát, nem tudja magából azt a szellemi erőt és képességet kisugárzni, amely szükséges lenne egy nemzet vezetésére és irányítására. Budapest ma inkább világváros, mint főváros. Ami kulturkinése van, azt a vidék szállította neki és ő nem mindig és nem mindenben tudja azt érintetlen tisztaságában tovább adni. Pedig éppen arra volna szükség, hogy ami nemzeti erőt a magyar rónak magukból kilehelnek, az épen és tisztán jusson tovább a gyűjtömedencékre keresztül az elszakított, nemzetiségként országrészekbe. Óriási nemzeti érdekek fűződnek ahhoz, hogy ne egyetlen ilyen gyűjtömedencéje legyen a magyar kulturának, hanem több és sok. Legalább is annyi, ahány elszakított, elrabolt része van az országnak, mert a végeken természetszerűleg sokkal nagyobb és sokkal több szükség van a kulturkinések halmozására, mint az ország geográfiai középpontjában.

Debrecen — sajnos — végvára ma Csonkamagyarországnak kelet felé. Elsőrendű nemzeti érdek, hogy kulturközpont is legyen. Gyűjtömedence, amelyből a magyar szellem, magyar érzés és gondolat sugározzék át kincses Erdélybe, nem érintve és megrontva, hanem úgy, ahogy az az áldott magyar anyaföldről tör elő.

A kormánynek segédkezet kell nyújtania ahhoz, hogy Debrecen a Kelet kulturális emporiuma lehessen. Épülő egye-

ménynek, készülő nagy muzeumának mielőbb meg kell kezdenie munkásságát, mely a nemzetmentéssel és nemzeti fennmaradással egyenlő. A decentralizált ma-

gyar kulturának igazán hivatott képviselőjévé kell válnia Debrecennek, mert csak így lehet reménye a nemzetnek arra, hogy régi erejével ismét a magasba emelkedik.

Erőteljes „ellenzéki” roham a kormány ellen

Andrássy Gyula az ostromról

Budapest, május 19. A nemzetgyűlés holnapi ülésén, amely 5 óras lesz, folytatják a költségvetési javaslat tárgyalását. Szombattól kezdve valószínűleg párhuzamos 8 óras üléseket tartanak. Holnap *Vázsonyi* beszél a kormányprogram ellen, szombaton *Szilágyi Lajos* és *Gresswein Sándor*, hétfőn pedig *Csizmadia Sándor*.

A kormányt támogató pártok tagjai közül eddig 30 több szónok iratkozott fel szólásra. Az ellenzéki szónokok 8 határozati javaslatot terjesztettek be, amelyekre névszerűtlen szavazást is fognak kérni. A határozati javaslatok követelik, hogy a kormány szüntesse meg a kivételes intézkedések alapján való kormányzást, a polgári egyéneket vegye ki a katonai bírások alól, továbbá állítsa helyre minél előbb a sajtószabadságot, biztosítsa a gyűlekezési és egyesülési jogokat, oszlassa fel az internálási táborokat és ovjá meg a magántulajdont. Követelni fogják ezenkívül a szabadforgalom helyreállítását és a földreform azonnali erélyes végrehajtását is.

Ezzel a kérdéssel kapcsolatban *Andrássy Gyula* gróf a Nemzeti Sajtó Iroda munkatársának a következő nyilatkozatot tette:

— A keresztyén párt a maga részéről még nem foglalt állást ezekben a kérdésekben. Az én véleményem az, hogy a kivételes hatalom gyakorlására vonatkozó rendeleteket egyszerűen megszüntetni nem lehet. A sajtószabadság helyreállítását illetően pártom részéről több ízben kifejezésre juttatták, hogy először szigorú sajtótörvényt kell hozni és csak azután lehet a cenzurát megszüntetni. Véleményem szerint az internálási táborokat és az internálás intézményét jelen helyzetben megszüntetni szintén nem ajánlatos. A szabadforgalom helyreállítását pártom szintén követeli. Az, hogy az ellenzék névszerűtlen szavazásokat fog kérni, bennünket nem alterál, mert azok, akik csak névleg tartanak velünk, úgy sem számítanak.

Budapest, május 19. A bankgassei miliók ügyében *Bethlen István* gróf miniszterelnök fel fog szólalni a nemzetgyűlés legközelebbi ülésén és megnyugtatta a nemzetgyűlést azokkal a rágalmakkal szemben, amelyeket az ellenforradalmi pénzek szabálytalan kezeléséről terjesztenek.

A miniszterelnök ugyanakkor nyilatkozni fog a forradalmi és az azt megelőző kormányok pénzügyi gazdálkodásáról is.

Hogyan várják Baltazár püspököt Amerikában?

Egy amerikai ujság cikke a szegedi látogatásról

Ismeretes, hogy a zsidó-sajtó ünnepi szövegírója, Baltazár Dezső püspök jól előre beharangozott amerikai útjának és „kitűnően értesült” lapjai révén tudtára adta országnak-világnak, hogy az Amerikában élő református testvérek meghívására fog átkelni az Óceánon. Hogy mi a szentiszta valóság ezzel a hamis hangu harangszóval szemben, azt eléggé megvilágítja a New-Yorkban megjelenő „*Amerikai Magyarság*” című ujságnak április 30-iki 96-ik számában napvilágot látott következő cikk:

„**Balthazár doktor a rabbik és metszők barátja**

Egyik zsidó „politikai” hetilapból vesszük az alábbi, a hályogos szeműeknek is fátylaként világitó gyalázatos sorokat:

„Dr. Baltazár Dezső ref. püspök és dr. Márk Endre Debrecen város nyugalmazott polgármestere a napokban Szegeden, kíséretükkel együtt megjelentek dr. Löw Immanuel főrabbi lakásán, hogy tiszteletüket tegyék nála. Miután a királyi ügyészségtől nem volt látogatási engedélyük, a szolgálattelvő őr nem engedte be őket. Márk Endre vasárnap, Balthazár püspök pedig hétfőn megtekintette az új szegedi zsinagógát és a legapróbb részletek iránt is behatóan érdeklődött.”

Ökölbeszorult kézzel kellett olvasnunk e

két zsidó gyászmagyarnak a magyargyalázó főrabbinál tett részvétlátogatásról szóló tudósítást. Kiváncsiak vagyunk, miféle újabb trükkkel vágja pofon Balthazár püspök a birkatermészetű gerinctelen debrecenieket, akik talán még azt is eltűrnék, hogy Balthazár főpap parancsára zsidó metszőkkel körülméltetnének és a „zsidó nemzeti alapra” sekeleket könyörömdományoznának.

Vajjon ha mi, meggyötört turániak önként a semita rontók rabigájába hajtjuk fejünket, várhatunk-e tőlük kiméletet? Nem! Soha! Mert a zsidó monotheizmus csak egy istent ismer, a vérszomjas, idegengyűlölő Jehovát. Jehova pedig elsősorban a turáni ösműveltség megrontója lett, amikor keletre a kancsalszemű, ludtalpu kóborzsidókat befogadták a türelmes turániak.

A „magyar vallás” főpapja elmegy a főrabbihoz? Önkéntelenül kitor belőlünk a fajszerető megvádolás:

— Elárulta a fajt, eladta önmagát és szegény, vak hiveit.

Na, mit szól ehhez a hírhez Berkovits-Berkó Dávid Géza a Kuthy „függő”-ellen egyházának első zsidó főgondnoka, — aki lapjában azt a hirt hozta, hogy *Balthazár* készül *Amerikába a magyar reformátusok meghívására. Az igaz magyar reformátusok Balthazárt nem hívták és nem is hívnák meg. Ezt a kóholmányt tehát Dávid és Z. keresztpapa eselték ki azért, hogy zsidó rofinériájukkal jellevezessék a becsületes és józan magyar népet.*”

A város és a kis haszonbérletek

A földmivvelésügyi miniszter távirata

Tudvalévő, hogy a földbirtokreform törvényjavaslatának tárgyalása előtt elrendelte a kormány házhelyeknek és kishaszonbérleteknek kihasznosítását a nagyobb birtoktestekből, földnélküli kisemberek és hadirokkantak számára. Debrecen városa ennek a rendeletnek egyáltalán nem tett eleget, miért is a földmivvelésügyi miniszter a következő táviratot intézte a városi tanácshoz:

— A gazdasági felügyelőség jelentése szerint a város ingatlanait árverés útján adta haszonbérbe, holott hishaszonbérletek alakítására nagy szükség van. A 8420. számú kormányrendelet alapján a hadirokkantakat, hadiövegyeket és árvákat juttassa lehetőleg méltányos feltételű kishaszonbérletek vagy részes mivvelésű földek élvezetébe. Az árverés ily méltányos feltételeket kizár. Az ügy mibenlétéről haladéktalanul tegyen hozzám részletes jelentést. Földmivvelésügyi miniszter.

Erre a táviratra a városi tanács a következő jelentést küldötte a esütörtöki tanácsülés határozatából kifolyólag a földmivvelésügyi miniszterhez:

— Hivatkozással 59389 sz. távirati rendeletére tisztelettel jelentjük, hogy a 8420-920 M. E. számú rendelet 13 §-a szerint a meenyiben elegendő föld rendelkezésre nem áll, minden nagy birtokos, vagy nagybérlő köteles az általa kezelt mezőgazdaságilag művelhető földekből a felmerülő szükséghez képest akkora területet, amekkorának elvonása a birtok többi részén az okszerű gazdálkodást nem gátolja, méltányos feltételek mellett kis haszonbérletekbe vagy részes mivvelésbe adni. Debrecen szab. kir. város birtokait nem maga kezeli hanem azokat az 1886. évi XII. t. c. 120 §-a, értelmében nyilvános árverésen köteles haszonbérbe adni.

A tifusz-járványról

Dr Sörös Miklós miniszteri tanácsos Debrecenben felülvizsgálta az óvintézkedéseket
Dr Tüdös Kálmán tisztifőorvos a járványról

A Debrecen egyes városrészein előforduló kiütéses tifuszjárvánnyal kapcsolatban szerdán délután a népjóléti miniszteriumból Debrecenbe érkezett dr Sörös Miklós egészségügyi főfelügyelő, aki megvizsgálta a járvány elleni óvintézkedéseket. Sörös dr főfelügyelő kintjárt tegnap délelőtt a járványkórházban is, ahol megvizsgálta a betegeket. Tegnap délben felkerestük egyébként dr Tüdös Kálmán tiszti főorvost és a járványról a „Hajdúföld” munkatársa előtt a következőket jelentette ki:

— A járványos betegség kétségtelenül kiütéses tifusz. Tegnap óta új megbetegedés nem fordult elő. Eddig mindössze 17 megbetegedés történt, amelyek közül egy eset halálos volt. A betegek kint feküsznek a járványkórházban, akik talán mind meg fognak gyógyulni. Ugyanis a betegeknél a kór olyan stádiumban van, amely — hála Istennek — talán nem lesz halálos. Tegnap délután érkezett meg dr Sörös Miklós miniszteri tanácsos, mint a népjóléti miniszterium kiküldöttje, aki megvizsgálta a mai nap folyamán a járvány megakadályozására és továbbterjedésére eddig tett óvintézkedéseket. A minisztertanácsos ur kint is járt a járványkórházban; megállapította azt is, hogy a járványfészkek el van szigetelve és kijelentette, hogy véleménye szerint a járvány nagyobb elterjedése ezidőszert meg van akadályozva. Ma délelőtt a lakásviszonyokat illetőleg dr Sörös megtekintett néhány lakást és megállapította, hogy a lakások, sajnos, tulzsufoltak. A tisztaság pontos betartására hívja fel az egészségügyi főfelügyelő a lakosságot. A ma napon jelentettek ugyan egy gyanús esetet, de ennek a megbetegedésnek valódiságát majd csak a vérvizsgálat mondhatja meg.

— Ma délután egyébként a főorvosi hivatalban ankét lesz dr Sörös Miklós egészségügyi főfelügyelő elnökletével, amelyen a

Ezen törvénycikket az 1920. évi XXIX. t. c. nem helyezte hatályon kívül, ennél fogva a törvényhatóságnak ingatlanai bérbeadása tekintetében fenti törvényes rendelkezéstől eltérnie nincs joga. A város nagybérlői az általuk haszonbérlet területéből már 360 holdon felüli kishaszonbérleteket alakítottak. Így Csanak Jenő ohattelekházi bérletéből mintegy 300, Pappler Géza belsőohati bérletéből mintegy 60 holdat engedett kishaszonbérletek céljára Egyek község lakosai részére. Továbbá a Munkásházépítő R. T.-nak, a közhasznú munkás kertnek, a Nyakosznak és a katonai alakulatoknak mérsékelt bérösszeg mellett több száz hold földet adott a város kishaszonbérletek alakítása céljából.

A 8420/920. M. E. sz. rendelet 14. §-a szerint a birtokos, vagy haszonbérlet csak akkor köteles kishaszonbérletet, vagy részes mivvelést adni, ha az igényjogosultaknak saját, vagy illetményföldjük nincsen és a megélhetésükhöz szükséges földhöz a szokásos részes mivvelés útján sem juthatnak.

Mint hogy a debreceni határban a földmivvelés nem hogy részes földhöz nem juthatnak, hanem nincsen elegendő részes munkás, a fenti szakaszokban körvonalozott eset nem áll fenn.

Debrecen város tanácsa szocialis érzésénél fogva a törvény és rendelet betűin túlmenően is igyekszik a kisemberek földigényének kielégítésére. A város anyagi helyzetének érdekében azonban a város ingatlanainak nyilvános árverésen való értékesítéséről az 1886. évi XXII. t. c. értelmében le nem mondhat s arra nem is jogosult.

A távirati értesítést a tanács nevében Csóka Sámuel h. polgármester és dr Tatay Zoltán tb. tanácsnok írták alá.

tiszti orvosokkal a járványt érintő dolgok felől fogunk tanácskozni.

A ragályfészkek

Kaptuk az alábbi levelet, amit szíves figyelmébe ajánlunk a városi és rendőri hatóságoknak és a tiszti főorvos urnak.

„Felütötte fejét Debrecenben is a fekete rém a kiütéses tifusz alakjában. A hatóságok annyit megállapítottak, hogy a tifusz melegágya, ahonnan a fertőzés kiindult, a Vendég-u. 40. sz. alatti Sipos familia gyalázatosan elhanyagolt és undortelkötően ocsmány, lakásnak egyáltalán nem nevezhető bacillus-tanyája, ahová az orvos is csupán a küszöb merészkedett behatolni. S ma, mikor már halottja is van e ragálynak épen a Vendég-u. 40. sz. alól, még mindig érintetlen piszkosságban tündököl ez az egészségügyi közegek által különös figyelemre nem méltatott nyomor-, illetve szennyanya. Az Egyetértés tegnapelőtti száma téves vagy felületes értesülése szerint már teljesen tiszta és fertőtlenített ez a kérdéses lakás, de szeretném, ha látná az illető cikkíró azt a kétségbeesett küzdelmet, amit a közvetlen szomszédok a 40. sz. alól vándoruttra kelt svábbogarak és különböző minőségű és mennyiségű förtelmes férgek ellen folytatnak, akkor nem intéznék el oly barátságos intéssel az a közegészségi szempontból momentán nagyon is életbevágó kérdést, hogy a Vendég-u. 40. sz. alatti lakás tisztasági tekintetben kifogás alá többé nem esik. Kérjük a hatóságot ez ügynek tüzetes megvizsgálására, melyre vonatkozólag a Vendég-utcai lakók már egy kérvényt is adtak be, mert az állapot kezd türelhetlen lenni. B. J.”

Az amnesztia-rendelet végrehajtása

Budapest, május 19. Az igazságügyminiszteriumban jórészt elkészültek az amnesztia-rendelet végrehajtásával. Illetékes helyről erre nézve azt a felvilágosítást kaptuk, hogy a pestvidéki törvénysszéken körülbelül 800 kommunista volt jogerősen elítélve. Ezek közül az amnesztia-rendelet intézkedései szerint mintegy hatszáznak volt joga kegyelmet kérni. A végleges statisztika még nem készült el a kegyelmekről, de információink szerint aránylag nagyon kevesen részesültek benne.

Felső-Szilázia helyzete

London, május 19. Lloyd George ma este újabb beszédet mond egy estélyen, melyet az új amerikai nagykövet tiszteletére rendeznek. Valószínűnek tartják, hogy ez alkalommal a felső-sziláziai helyzettel is foglalkozni fog.

Alakítsunk tejszövetkezeteket

A szövetkezeti mozgalomnak a háború előtti időkben a legszebb hajtása a tejszövetkezeti ág volt. Ez különösen állattenyésztő vidéken mindinkább elterjedni kezdett és az állatállományt folytonosan tökéletesítvén, a gazdának nemcsak állandó, de egyre fokozódó jövedelmet is biztosított. A háború, de még inkább a forradalom és az ezt követő idők — mint annyi sok más nemes ügyet — azonban fejlődésében nemcsak megakasztotta, de többé-kevésbé megsemmisítette. Ma még ugyan a tejforgalom nincs szabaddá téve, de mert a kereskedelem az egész vonalon a szabadforgalom felé törekszik, rövidesen remélni lehet, hogy a tejforgalom is hovaelőbb szabaddá lesz.

Maradékokszagunk területén az állattenyésztés fellendülését nagymértékben gátolja a legelőhiány, amely a földbirtokreform ilyen irányú intézkedései ellenére sem nyerhet megfelelő megoldást. Hogyan fejlessze pld. Nagyköny község állatállományát, ahol 5800 darab lúbasjószág van, amikor egy talpalatnyi legelője nincs egy, hogy jószágait egész nyáron istállózni kénytelen. Ilyen esetben természetesen lehetetlen a finomabb, tejelő jószág tartására való áttérés, illetve az állatállomány nemesítése, fejlesztése és ezek nyomán a tejszövetkezet kiépítése.

Nemcsak a földmivvelésügyi kormányának, de minden községnek, városnak és minden gazdának magának is kötelessége a legelőkérdés megoldását tehetségéhez mérten előmozdítani. Nem szabad, különösen pedig ma nem szabad ezen a téren is mindent a kormánytól, az államtól várni. Egy kis jóakarattal minden község és város segíthet magán legalább annyira, hogy a tejszövetkezet megalakításához a legelőterületet biztosítja.

A kis Dániát az 1864-ki nagy szétdarabolás és összeomlás után állattenyésztése emelte mai színvonalára. A mindenirányú szövetkezés mellett az állattenyésztő, állatértékesítő, tej-és vajszövetkezetek (mint ezeket nálunk is a Dunántul Ujhegyi Imre megszervezte) ezrei tették gazdaggá, ennek eredményeként művelté és ma már számottevő tényezővé a földszázaddal ezelőtt haldokló Dániát. Dánia a tejszövetkezeti szellem révén, de meg a dán nép kiváló gyakorlati érzéke folytán.

A dán tanulni szeret, de nagyon takarékos, megválogatja tehát, hogy mire fordítsa a rendelkezésére álló pénzt. Sajátságos intézménye Dániának a „szakértők hivatala.” Ott nem egyes emberek kedvéért létesítettek újabb-nál-újabb hivatalt; de akinek az állam és a társadalom hasznát vette, azt nemcsak megbesúlik, hanem oly javadalmazásban is részesítik, hogy az állásával járó követelményeknek megfelelően s anyagi gondok nem nehezedenek vállaira. A szakértőtől tehát a dánok egyáltalán nem sajnálják a fizetést és ezek egész kara lelkiismeretes, önzetlen munkájának köszönhetik más népek felett való magas fölényüket.

A mi gazdáink több helyen tejterméküket üzérkedő közvetítőknél adják át. Pedig, ha tejszövetkezeteket alakítanának, nemcsak erős gazdatársadalmi szervezetet teremtenének, hanem a maguk intézményeit — önmagukat — támogatnák és erősítenék.

Hisszük, hogy a gazdaközönség a földmivvelésügyi kormányval együttesen meg fogja találni a módot arra, hogy a legelőkérdést minden községben és városban megoldja. Ez a legsürgösebb, mert anélkül állattenyésztésünk fejlesztése nem remélhető.

A Magyar Gazdaszövetség, vagy a GAFA üzemi szövetkezeti központ (mindkettő Budapest IX. Üllői-ut 25.) készséggel nyújt minden tejszövetkezeti kérdésben utbaigazítást és felvilágosítást.

NAPI HIREK

A rövid szoknyát

avatták vitás kérdéssé a pesti Lipótvárosban. Szabad-e a mamáknak térdig érő szoknyákban járni serdülő, sőt nagyon is felserdült leányokat és főleg szabad-e maguknak a mamáknak is kevésbé hosszú aljak révén fitogtatni és kellelni női bájaikat? Furcsa kérdés, nemde? Legfurcsább benne mindenesetre az, hogy egyáltalán kérdéslehet. Mert amint kérdéssé válik, azonnal kiállította koráról a szegénységi bizonyítványt erkölcsi tekintetben. Mi nem avatjuk kérdéssé és nem kívánunk vele foglalkozni, mint a főváros „liberál-sajtója”. Mi nagyon szomorunak tartjuk, ha ilyesmire vitatkozik a közvélemény és főleg vitatkoznak komoly, az élet forgatagában megedzett férfiak. A szoknya rövidsége a szemérem dolga elsősorban, aztán a józonság. Nagyon elszomorító lenne az, ha a szemérem csak azért lenne szemérem, mert nem akar szeméremtelenség lenni és csak addig lenne szemérem, ameddig nem kiállná a szeméremtelenséget... Mi nem féljük a mi olvasó közönségünk jó izlését, mert nincs miért féllünk. Azok a lapok, amelyek féltik, csak tárgyalják a rövid szoknya kérdését és vitatkoznak fölötte nagy komolyan, mert van okuk rá. Ha így rövidül olvasóközönségük szoknyájával szemérmük is, hámarosan beleszól a kérdésbe az államiendőség is...

— **Javul a világítás.** Szombattól, 21-től kezdve a villanytelep reggel fél 7 órától éjjeli 2 óráig szolgáltat áramot. Gáz reggel 6 órától este 10-ig lesz.

— **A vasárnapi beszámoló.** A tegnap délelőtt tartott tanácsülésen Csóka Sámuel h. polgármester bejelentette a tanácsnak, hogy vasárnap e hó 22 én dr Bernolák Nándor képviselő miniszter, a város nemzetgyűlési képviselője Debrecenbe érkezik és javasolta, hogy a városi tanács a maga részéről képviseltesse magát a pályaudvaron ünnepélyesen végbemenő fogadtatáson. A városi tanács megbízta Csóka Sámuel h. polgármestert, hogy a város nevében üdvözölje az érkező minisztert. Bernolák miniszter társaságában ugyanakkor Debrecenbe érkeznek Milotay István dr és Pröhle Vilmos dr nemzetgyűlési képviselők is, akik politikai beszámolót tartanak. Hír szerint ez alkalommal több képviselő, köztük gróf Andrássy Gyula is Debrecenbe érkezik.

— **A városi tanács az Apponyi ünnepségen.** Megirtuk, hogy a városi tanács meghívást kapott az Apponyi ünnepségre. — A tanács a maga részéről Dr Vargha Elemér tb. főjegyzőt, Meggyasszay Miklós árvaszéki elnököt és Várdy István tb. tanácsnokot küldte ki, akik a város zászlójával, hajdukkal, díszmagyarban jelennek meg a 22-i ünnepségen.

— **Adatgyűjtés az új vámtarifához.** Az új magyar vámtarifa szövegezésének előmunkálataihoz tudvalevőleg hozzákezdett már a kereskedelmi minisztérium, s a különböző szakterületek már gyűjtik tagjaik kívánságait. Számos, főként vidéki magyar vállalat, iparág azonban (különösen a kézműipar köréből) nincs állandó érintkezésben ilyen szakterületekkel, holott kívánatos, hogy az új tarifa is tökéletesen alkalmazkodjék a különleges magyar viszonyokhoz. Ezért ezután is felhívjuk az érdekeltek figyelmét arra, hogy az új magyar vámtarifára vonatkozó megjegyzéseiket, kívánságaikat, esetleg új iparágak bevezetésére vonatkozó terveiket is közvetlenül vagy szakmabeli egyesületek útján írásban vagy szóval minél előbb közöljék a Magyar Vámpolitikai Központ irodájával (Budapest, V., Alkotmány-u. 8. III. telefon 185—23.)

— **Az életuni harangozó.** Tegnap éjszaka Szatmári Imre 48 éves, volt nádudvari harangozó Hemok-utca 8. szám alatti lakásának udvarán levő göré egyik kiálló gerendájára felakasztotta magát és meghalt. Hátrahagyott levelében azt írja: „Bocsásson meg nekem mindenki, én megbűnhődtem tetteimért”. A szerencsétlen harangozó állás nélkül volt s valószínűleg a dologtalanság adta kezébe a kötelet.

— **Gazdaggyűlés Budapesten.** A városi tanács az e hó 21-én tartandó budapesti gazdaggyűlésre a maga részéről dr Tatay Zoltán tb. tanácsnokot küldte ki. Tatay dr ma délelőtt Budapestre utazik.

— **Magyar vadászok!** Vadászterületeink kétharmadrésze: elrabolva; a megmaradt: felülva, kipusztítva! Tömörülünk, hogy az egyesülésben rejlő erő hatalmával mielőbb helyreállíthassuk elpocsékolt nemzeti kincsünket, a tönkretett, gyönyörű vadállományt; megszüntethessük a vadászati anarkiát és leörhes-ük az elviselhetetlen löszertusorát! Akik ezt szívetek viselik és óhajtatják: lépjenek be mindannyian az ország legnagyobb vadásztestületébe, a „Magyar Vadászok Országos Szövetségébe” (Budapest, VIII., Gyulay Pál-utca 16.) Ha mind együtt leszünk: mint malomkő alatt a buza, úgy porlik szét kívánságunk sulya alatt minden akadály! Vadászudvözlettel: örgróf Pallavicini György, gróf Somssich Tihamér.

Fizetnek a németek

Páris, május 19. A jóvátételi bizottság tegnap kapta meg a német kormánytól azt a jegyzékét, amely a 150 millió aranyárka kifizetéséről szól.

Emelik a kenyér árát

Budapest, május 19. A kormány tagjai ma minisztertanácsra ülnek össze. A minisztertanács legfontosabb tárgya a gabonaforgalom szabályozása. Erre vonatkozólag Mayer János közlelmézési miniszter azt a nyilatkozatot tette, hogy a gabonarendelet csak egy hét múlva fog megjelenni. A kiírás eddigi aránya 80% volt, ezt most 75%-ra szándékozik csökkenteni. Ennek az lesz a következménye, hogy a kenyér minősége megjavul, de ezzel arányosan az ára is emelkedni fog. Az emelkedés azonban lényegtelennek mondható. Kijelentette a miniszter azt is, hogy a közlelmézési minisztérium működése július elsejével feltétlenül meg fog szünni.

Új belügyi államtitkár

Budapest, május 19. Politikai körökben ismételtelen felszínre került Steiner Gyula me-nekültügyi kormánybiztos belügyi államtitkárrá való kinevezetésének ügye. Ezt a hírt úgy a keresztény, mint a kiszegdapártban szimpatikusán fogadták, mert Steiner nem prononsziorozott politikus és kiváló közigazgatási szakember hírében áll.

Bizalom a kormányban

Budapest, május 19. Pest vármegye rendkívüli közgyűlésén Erdélyi Loránt főjegyző javaslatára elhatározták, hogy a kormányt és Rádóy belügyminisztert külön feliratban, is üdvözlők és biztosítják legteljesebb bizalmukról.

Hirdetmény

a sőkészletek bejelentéséről

A m. kir. minisztériumnak 847/921. M. E. számú rendelete értelmében mindazok az egyének, jogi személyek, cégek, akiknek birtokában a kormányrendelet kihirdetése napján, vagyis 1921. évi május hó 15-én konyhasóból, marhasóból vagy iparsóból külön-külön 50 kilogrammot meghaladó készletük van, kötelesek a készletet, valamint annak tárolási helyét az illetékes pénzügyi szakasznál folyó évi május hó 23-ig bejelenteni és az érkezőre használható közönséges konyhasónál kilogrammonként 2 korona, lábsónál kilogrammonként 1 korona, tisztátalan iparsónál kilogrammonként 2 korona, tiszta iparsónál kilogrammonként 3 kor., marhasónál kilogrammonként 3 korona, Luculus kristályosnál 750 grammot tartalmazó dobozonként 10 koronát pénzügyi megállapítás után az állampénztárba befizetni.

Aki a bejelentést megtenni elmulasztja, vagy a tényleges készletnél kevesebbet jelent be, a megrövidített vagy megrövidítés veszélyének kitett árkülönbséget 4-8-szoros összegében megállapítandó pénzbüntetéssel büntetendő. Aki a bejelentés körül más szabálytalanságot követ el, 20 (husz) koronától 100 (száz) koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

A bejelentés szóbelileg is megtehető, mely esetben a pénzügyi szakasz a bejelentés adatait két példányú jegyzőkönyvbe foglalja. Szóbeli bejelentés hiányában az érdekeltek két példányú írásbeli bejelentést tartoznak adni, melyben kötelesek készleteiket fajták szerint elkülönítve a tárolási hely és a mennyiség pontos megjelölésével feltüntetni. — M. kir. pénzügyigazgatóság

Lánczy,

kir. tan., m. kir. pénzügyigazgató

— **A fürdőszoba betörői.** Csanódy Ákos százados, Széchényi-utca 42. szám alatti lakos feljelentést tett a rendőrségen, hogy ismeretlen tettesek fürdőszobáját távolléte alatt feltörték és onnan több száz korona értékű fehérneműjét ellopták. A rendőrség megindította a nyomozást a fürdőszobatorvajok ellen.

— **Tűz a debrecen-budapesti vonaton.** A Debrecenből 5 óra 45 perckor induló vegyesvonat egyik elsőosztályu kocsija szerdán este Püspökladány és Apavára között a gázese elromlása következtében kigyulladt. A kocsiiban utazott Ghicz Tihamér, a debreceni állami rendőrségi kerület főkapitánya is Lovassy főfelügyelővel együtt. A tüzet Apaváran sikerült szerencsésen eloltani, sebesülés nem történt.

— **A kivitel szabályozása.** A hivatalos közlöny szerint a köles és a bor kiviteli illetéke eltöröltetett. Heremag, lucerna és lóhere kivételével q-ja után K. 100. kiviteli illeték fizetendő. Tisztátalan lóhere illetékmentes. — Állatokra kiviteli illeték: bika és ökör darabonként K 2000, juh K 300. 130 kg-nál nehezebb sertés darabja után K 1000 fizetendő. Miniszteri rendeletre államadósság nostrifikálásával megbízott bankok a címleteket tartásuk vissza, ne adják ki, mert a vagyon váltáságnál ezek tekintetbe lesznek véve.

— **A meglöpött theologus.** Seres Lajos theologus feljelentést tett a rendőrségen, hogy ismeretlen tettes 4 darab selyem paplanját az egyetemi internátus I. emeleti lakásából ellopta. A rendőrség elfogta a tolvajt K. K. diák, ugyancsak egyetemi internátusi lakos személyében, aki ellen megindította az eljárást.

— **Új iparengedélyek.** A városi tanács a tegnap nap folyamán a következő debreceni lakosoknak új iparengedélyt adott: Kerekes Miklós sertéskereskedés 100 korona, Reinitz Béla bankbizományi üzlet 1000 korona, Ungváry István tímárpár 500 korona, Nagy Lajos szesz italok vitelének közvetítése 300 korona, Szepesi Károly ócskaműtárgyak kereskedése 200 kor., Hajdu Miklós bazar és rövidára kereskedés 100 kor., Karingetz Sándor géplakatos ipar 100 korona, Grösch György ékszerkereskedés 100 korona, Sziágyi Jánosné levestésza készítés és árusítás 100 korona, Nábrády János fűszer festék és vegyes áru kereskedés 200 korona.

— **A házak közüzemi költségei.** A Debreceni Háztulajdonosok Egyesülete nevében Suhajdó Béla elnök a Városi Tanácsához a mai napon kérvényt adott be, melyben a szemétkihordás, víz és kéményseprési díjaknak a lakókra leendő áthárítása céljából a közüzemi pótlékot a lakbér 50 százalékában megállapítani és az erre vonatkozó szabályrendeletet sürgősen elkészíteni kéri.

— **Pálfy-nővérek sikere a keleti vásáron.** A budapesti lapok ma arról számoltak be, hogy a Kormányzó nagy megelégedéssel gyönyörködött a debreceni Pálfy-nővérek kiállító asztala előtt, melyen az iparművészet remekei vonultatták fel.

Ki nem tudja, hogy a magyar iparművészetbe is bevonult a kozmopolita irány az utolsó évtizedek alatt? Annál nagyobb a jelentősége annak és annál öröndetesebb, hogy az idei keleti vásáron Pálfy-nővérek hatalmas kiállítási anyaggal hirdetik a tiszta magyar stílus dícsőségét. Az első napok háromszázezer nézője rajongással gyönyörködött a minden ízig magyar munka eredményében, mely még a hindu batik munkákba is tiszta magyar motívumokat vitt bele.

A kiállító asztalt művészi elrendezése mellett a Pálfy-nővérek művészi kivitelű szabadalmazott tüpárnái dekorálták, melyek a debreceni mézeskalács formáját és motívumát vették át az iparművészetbe, ami bizony új dícsőséget és megismerést hoz Debrecen városára.

A Pálfy-nővérek kiállító asztalát nemesak a bel- és külföldi kereskedők keresték fel, amint halljuk, megrendelések megtételére, de a Pálfy nővérek volt tanárai Malonyai, Ujváry is, továbbá a svájci újságok képviselője is s amint halljuk, a külföldi szaklapok külön fogják ismertetni a Pálfy-nővérek alkotásait.

Különösen nagy hatást értek el a magyaros aplikációs faliszőnyegek, művészi dobozok, a debreceni Pálfy-szivek és a Pálfy Erzsike grafikai munkái.

Rendőri hírek. Lopások: Weiszberger Mihály, Széchenyi-utcai lakos 3 ezer korona értékű fehérneműjét ismeretlen tettesek ellopták. — Tegnap délután **Radó István** egy pár cipőjét a tisztviselőtelepi sporttérről ellopták. — **Nagy-Szabó Sándor** kishegyési-ut 33 szám alatti lakos udvaráról az éj folyamán ismeretlen tettesek 8 esikéjét és 1 tyúkját ellopták. A rendőrség nyomozza a tolvajokat.

Művészet.

Páricsy a szombati hangversenyen. Páricsy Pál kiváló tehetségű fiatal hegedűművészünk szintén szerepelni fog a „Bethlen Gábor kör” szombat (21) esti hangversenyén s művészi játékával ő is részese lesz annak a sikernek, amelyet már a többi számok is biztosítanak. A részletes műsort később közöljük. Jegyek Csáthynál és Méliusznál 12-60 koronáig kaphatók.

Atlas Asbestcementpalagár

Részvénytársaság

Budapest, V., Dorottya utca 6. a. IV. 50. Telefon 179.60
Sürgőnycim Palatias. Gyár Budafok.

LEGKIVÁLÓBB MINŐSÉGŰ

ATLAS-PALA

tetőfedő-anyagának az ideiglenes szállítást megkezdte.

Vatódó „ATLAS-PALA”

„ATLAS”

jelzéssel van ellátva.

SZÍNHÁZ.

A vereshajút, Lukácsy Sándor romantikus népszínművét újította föl szerdán este a Csokonai-színház. A repríz egyben **Vidóczy Lajos** jubileuma volt, aki Veréb Jankó szomorkásán vidám alakjában kapott megérdemelt sok tapsot. Kivüle **Bodon Margit** kitűnő Szilaj Kátája, **Szekely Zizi** finom és biztos játéka, valamint **Csalnakossy** ereje és **Mulraj** jó figurája vitték sikerre a darabot.

A rendezés néhol szem elől tévesztette, hogy a népszínmű nem bohózat, stílizált keretei nem tudják elviselni a groteszk komikum súlyos terheit. Egyes szereplők indokolatlan és erőszakolt mozgását sem fegyelmezte, pedig ez távol áll a falusi magyar turáni tempósságtól és agyonüti a párbeszédnek értelmét. Nem artana arra vigyázni, ami felett például a francia színpad vaserejű tradíciója féltékenyen őrködik, hogy a színészek a zavarosan ideges nyugtalanság helyett megszerezzék a nyugodt és hatásában biztosabb nyugalatlanság kifejezésének készségét.

A telt ház különben szívesen fogadta az előadást és többször lámpák elé hívta a jubilánst és többi szereplőt is. (bl.)

A Varázskeringőben a Csokonai-színházban 2 teljes zenekar játszik a II. felvonásban. Az egyik az orchesterben, a másik a színpadon, amit vidéken még sohasem tudtak produkálni.

Színházak és mozgószínházak közleményei:

Pénteken B. bérletben „Varázskeringő” kerül színre.

Bassermann Albert a legjelesebb német filmszínész játssza a főszerepet Az utolsó tanu című hatalmas filmtragédiában, bemutatja az Apollo. Előadások 6 és 8 órakor. Jegyelővétel.

Az Érc-Szindikátus kalandor dráma 5 felvonásban, a főszerepeket Clairette Sabbatelli és Edward Sanatra játszik. Bemutatja az Aranybika mozi. Előadások 6 és 8 órakor.

Cirkusz herceg, a levegő ura, az olasz Paskali filmgyár legújabb és leghatalmasabb filmje 6 felvonásban, a főszerepeket a világ legjobb artistái játszik és bűmulatosat produkálnak. Előadások az Urániában 6 és 8 órakor. Jegyelővétel.

SPORT.

Vívóakadémia Nyiregyházán. Folyó hó 20 án délután fél 6 órai kezdettel a „Korona” disztermében propaganda vívóestély lesz, melyen a debreceni vívók közül is számosan vesznek részt.

DVSC-St-Pöltenben. Pünkösdkor a vasutasok kiváló csapata serlegmerkőzösen szerepelt Austriába, hol szombaton a Bécsből lejtő másodosztályú csapatától 6:1 arányban vereséget szenvedett, míg vasárnap 1:0-ra legyőzte a St-Pölteni csapatot. A hétfői sörrekerülő zürichi csapattal, mely a vasárnap ellenfelén 3:0 győzelmet aratott, már nem mérkőztek, mert a nézeteltérések következtében elutazott. Így a szorgalmas vasutas csapat a második díjat nyerte.

Főhívja EMSE football szakosztály előadója a football játékos tagokat, hogy folyó hó 20 án délután 4 órakor az első tréning megbeszélésére a Hungaria kávéházban szíveskedjenek megjelenni.

Birkózás kezdete az Ó korbá visszanyúl s a görög népünnepélyek legkimagasabb sportja volt. A legerősebb s a legszebb izmu férfiak kerülnek ki ezen sport művelői közül. E nemes sport intenzív fejlesztését tűzte ki a DTE célul s felkér mindenkit, aki ezen sporttal foglalkozni vagy azt pártolni óhajtja, hogy szándékát Györy birkózó szak előadójával néfőn, szerdán este 6-7 óra között. (Péterfia-u. 76. szám) tudassa.

A Magyar Athletikai Szövetség keletmagyarországi kerülete május 26 án csütörtök (Urnapi) délután 3 órai kezdettel atletikai versenyt rendez a következő számokkal: 100, 400 és 3000 m-es síkfutás, 200, 800, 400, 200 m-es stafétafutás, magas-távol és rudugrás, súlydobás, diszkosz- és gerelyvetés. A versenyen részt vehet mindenki (ifjúsági és senior) aki valamelyik sportegyletnek tagja. Sem nevezési díj, sem díjazás nincs, mivel a tiszta jövődelem az atletikai pálya rendezésére fordítanak. Nevezések legkésőbb május 23 ig levélben köztelendők Sennyei Oláh Istvánnal (Péterfia-utca 76.).

A Magyar Athletikai Szövetség keletmagyarországi kerülete május 26-án délelőtt fél 12 órakor a Bika kávéházban kerületi gyűlést tart a főtáv ebben rendezendő versenyek, a bajnoki verseny megtartása és más fontos ügyekben, miert is a pontos megjelenés kériük.

A Magyar Úszó Szövetség tiszta-északi kerülete május 26 án délelőtt 10 órakor a Bika kávéházban tartja alakuló gyűlését. Ez alkalommal választják meg a kerület tisztikarát is. A gyűlés tárgya még a kerületi és vidéki bajnoki úszóverseny megrendezése, a II. úszókongresszusnak Debrecenben való megtartása stb.

Pró hirdetések.

Büroizott szobát keres június 1-re ismert-névű író és zeneszerző, mely állandó lakásul szolgál. Lehetőleg külön bejárati utcai szoba legyen, havi 800 koronát fizet érte, ha esetleg zongora használatra volna, úgy 1000 koronát. Ajánlatokat Szilagyi főhadnagy Royal szálló címre kérek.

Molykár ellen
szörme és téli ruhák megőrzését a legnagyobb biztonságban beraktároz KOVÁRY és ALT-MANN Piac-utca 42.

Makulatura öt kilós tételekben kapható lapunk kiadóhivatalában.

Forgács István
művészi
Bádogos-u.

Mocsott rongyot megvételre keressük. Cím a kiadóhivatalban.

Bélyeggyár és vésőtűgyár
PAULÓ I.
Bathányi-utca 22.
Telefon 1325.

Lapkihordó asszonyokat felvesz lapunk kiadóhivatala.

Koros Sándor
terti-szobát kávéházban Piac-u. 60.
Saját konyhával elegáns férfi ülőhelyek kaphatók.

Elcserelem
2 szoba, előszoba konyhás lakószoba hasonlóval.
Zöldfa-utca 2. szám.

Önkéntes árverés.

A Debrecenben, Rákóczy-utca 28. szám alatt foglalt

házastelek

vagyonközösség megszűntetés céljából 1921. május hó 25-én, szerdán délután 5 órakor a legtöbbet igérőnek eladatni fog.

Az árverés Piac-u. 42. sz. a.

Dr Polgár Dániel

ügyvéd irodájában tartatik meg, ahol az árverési feltételek megtekinthetők.

BÁRTFAGYÓGYFÜRDŐ
megnyílik május 15-én
elsőrendű teljes pensio
50-60 Ko-ig Kasino.
Felvilágosítással szolgál Monettgyiroda (fürdőosztály) Budapest, V., Vigadó-tér 1.
Kérjen prospektust.

Rikkancsok

fix fizetéssel és magas jutalékkal felvétetnek

:: a kiadóhivatalban ::

A tőzsde

Budapesti zárlat május 19. Magyar hitel 1570, Osztrák hitel 645, Angol-Magyar bank 750, Leszámit bank 760, Magyar-Olasz bank 312, Jelz. hitelbank 780, Keresk. bank 6375, Pesti hazai első 19.400, Borsod-miskolci —

Valuták. Napoleon 700-720, Angol font —, Dollár 198-200, Francia frank 1750-1850, Márka 365-385, Lira 1150-1250, Osztrák kor. 38.50-40.50, Rubel 75-79, Lei 355-375, Sokol 305-375, Svájci frank —, Korona dinár 670-710, Frank dinár 670-710, Lengyel marka 26-28.

Bécsi valuta május 19. Márka 941, Lei 960, Lira 3025, Francia Frank 4700, Svájci Frank 9675, Dollár 544, Rubel —, Sokol 808.

Zürichi zárlat máj. 19. Berlin 982.50, Holland 201.50, Newyork 556, London 2227, Páris 4730, Milánó 3085, Brüsszel 4760, Kopenhága 100.50, Stockholm 131, Krisztiania 92, Madrid 76.—, Buenos-Airns 175.—, Prága 810, Budapest 270, Zágráb 422.50, Bukarest 995, Varsó —, Bécs 147.50, Osztrák lebelégy. —

Mesőgazdák jelentése máj. 19. Takarmány árpa 750-775, sörárpa 950-1000, zab 750 800, repec 1200-1400, köles 400-500, tengeri 775-800, fehér bab 450-460, jencse 1000-1400. Ab feladó állomány 100 kg-ként. Lohere 4046, lucerna 3350, szőrös búkköny 1200-1300, muhar 600-700. Őszi borsó 500-600, lenmag 1000-1100, tavaszi búkköny 700-800, pohanka mag 800-900, mák 300-330, napraforgó 650-750, kender 1000-1100.

Dollárt es más idegen pénzt, aranyat, ezüstöt legeslegdrágábban vesz **Simon György**
DEBRECEN, Kossuth-u. 11.

DEBRECENI
Kalapgyár
SZÉLLÉSKÖSA
Női és férfi kalap megrendelések és javítások gyorsan és pontosan készíttetnek **PIAC-U. 63. SZ.**

A Magyarországi Zsidóságról

A magyarországi zsidók statisztikája című nagyrédektű 0-0 és aktuális mű 0-0

Írta: ifj. Wessprény Kálmán

Ára 24 korona.

Vidékre postán 26 korona.

Kapható lapunk kiadóhivatalában Piac-utca 59.

Eladó

14 hold fekete homok szántó és kaszáló. Értekezhetni lehet: Arany János-utca 57. sz. alatt.

Követeljemindenütt

GERŐ CÉG CZIPÓ-GAF készítményeit védjeggyel

Ha nem kapna kereskedőjénél, úgy forduljon közvetlenül

Gerő Adolf Fia cég-Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 4.

Cipőüzem: Budapest, I. Bercsényi-u. 10

Nagybani osztály: Budapest, V., Akadémia-utca 6.

Üzletszerző

jutalék és fixfizetés mellett felvétetik. Csakis oly egyének adják be pályázatukat, kik ily minőségben már alkalmazva voltak. „Gyakorított” jeligére a kiadóba.